pd
paměť a dějiny

pd

paměť a dějiny

9 771802 824033 01

Revue pro studium totalitních režimů
2009/01, ročník III, doporučená cena 75 Kč

ročník III
01

01

Jak to bylo s demisemi v únoru 1948

„Rudolfe, hlavu vzhůru…“

Osudný 15. březen 1939 a premiér Rudolf Beran

Osudová mise Moravcova kurýra

Myslet na celý svět

Rozhovor s Elijahu Ripsem

International Conference

ODBOJ ODPOR

RESISTANCE AND OPPOSITION
AGAINST THE COMMUNIST REGIME
IN CZECHOSLOVAKIA
AND CENTRAL EUROPE
15th–16th April 2009

International Conference

ODBOJ ODPOR

RESISTANCE AND OPPOSITION
AGAINST THE COMMUNIST REGIME
IN CZECHOSLOVAKIA
AND CENTRAL EUROPE
15th–16th April 2009

Mezinárodní konferenci o III. odboji pořádá Ústav pro studium totalitních režimů v Praze 15. - 16. 4. 2009

FOTOBANKA ČTK

Naše fotobanka budovaná již téměř devadesát let Vám nabízí

- kontinuální obraz společnosti od počátku 20. století po současnost
- portréty významných českých a světových osobností
- oficiální fotografie i snímky z každodenního života
- reportáže ze sportu, kultury a umění
- ilustrační snímky
- unikátní historické fotografie s dobovými texty
- rešeršní služby a speciální tematické fotosety

(války, okupace, srpen 1968, sjezdy, oslavy a propaganda, disent, Charta 77, politická reprezentace, pohřby, volby, výstavy, pietní akty)

Jsme zdrojem informací o naší minulosti i současnosti a pro další generace uchováváme věrné a objektivní svědectví nejdůležitějších událostí v ČR a zahraničí.

Navštivte naše internetové stránky nebo nás prosím kontaktujte
www.ctk.cz, fotobanka@ctk.cz, +420222098320, +420222098321

... MÁME SVĚT V PĚTI MILIONECH OBRAZŮ

ČTK

Vážení čtenáři,

s novým ročníkem revue „Paměť a dějiny“ vstupujeme do roku, který je shodou okolností klíčovým obdobím pro reflexi událostí, jež v naší zemi proběhly před dvaceti, ale i čtyřiceti lety. Slibujeme proto předem, že budeme věnovat přiměřenou pozornost jak souvislostem listopadu 1989, tak i srpna 1969.

V úvodním textu tohoto čísla *Jak to bylo s demisemi v únoru 1948* se Václav Veber vrací k úloze prezidenta Edvarda Beneše při převzetí moci komunisty. Na základě své analýzy oponuje rozšířenému názoru o únoru 1948 coby čistém ústavním řešení, ba naopak interpretuje události jako komunistický mocenský převrat na pozadí znásilněné ústavy.

Jaroslav Rokoský se ve studii *„Rudolfe, hlavu vzhůru…“* vrací k dalšímu neuralgickému bodu našich dějin – 15. březnu 1939. Podrobně rekonstruuje první den německé okupace tak, jak ho zažil Rudolf Beran, předseda vlády tzv. druhé republiky a posléze i vlády protektorátu Čechy a Morava.

Stále poměrně neznámé téma *Obrana Podkarpatské Rusi* si vybral Radan Lášek, aby připomněl hrdinnou úlohu příslušníků Stráže obrany státu a československé armády v konfliktu, který vypukl v souvislosti s 15. březnem 1939 ve východním cípu republiky.

Osudový příběh představitele národně socialistické strany Františka Račanského připomíná Martin Jindra ve svém článku *Nikdy jsem se nechtěl postavit proti státu a národu*. Komunistické moci bylo zřejmé, že zásadní politický odpůrce a odbojář proti nacistickému režimu nemůže nebýt protivníkem poválečného totalitarismu.

Rozhovor *Myslet na celý svět* připravil Adam Hradilek s Elijahu Ripsem, lotyšským následovníkem Jana Palacha, dnes profesorem matematiky žijícím v Izraeli. Z podnětu Ústavu pro studium totalitních režimů navštíví E. Rips ve dnech 20.–23. dubna 2009 Českou republiku.

Pod názvem *Ochránkyně „socialistické“ zákonnosti* prezentuji formou edice tří stěžejních dokumentů činnost federální i republikové Generální prokuratury v posledních dvou letech komunistického totalitního režimu. Ani spletitý systém jejich vzájemné podřízenosti a nadřízenosti nezabránil tomuto politickému nástroji komunistického práva v legitimizaci represivního postupu proti vnitřní opozici.

Jako splnění veřejného slibu publikujeme studii *Osudová mise Moravcova kurýra*, kterou při využití všech dostupných zdrojů připravili Adam Hradilek a Martin Tichý.

Ve své další studii *Xaver – Jindra* řeší Václav Veber v kontextu regionálních skupin protikomunistického odboje z Kutnohorska a Čáslavska zásadní problémy související s typologií odboje a odporu po roce 1948.

Milan Bárta se v článku *Inspekce ministra vnitra v roce 1968 a posrpnové čistky v aparátu ministerstva* zaměřil na události související s tragickým ukončením pražského jara okupací vojsky Varšavské smlouvy. Během srpna 1968 a následujícího období se i na inspekci obnažily veškeré problémy útvarů ministerstva, vycházející z jeho předchozího postavení ústředního mocenského orgánu.

Rubrika Fórum je zaměřena na ojedinělý jev – snahu o trestněprávní postih Kang Kek Ieua, bývalého velitele likvidačního tábora S-21 v Kambodži.

Formou drobných příspěvků prezentujeme některé z akcí Ústavu pro studium totalitních režimů, včetně symbolické změny názvu sídelní ulice na Siwiecova.

V neposlední řadě připomínáme roční výročí důležitého rozhodnutí Ústavního soudu ve věci zákona o vzniku Ústavu pro studium totalitních režimů a Archivu bezpečnostních složek.

Váš Pavel Žáček